

ARKÆOLOGISKE UNDERSØGELSER

I 1900

AF

OBERSTLØJTNANT R. ZIEGLER

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKABS SKRIFTER. 1900. NO. 7

AKTIETRYKKERIEET I TRONDHJEM
1901

ARKEOLOGISKE UNDERSGELSER

1900

OVERSTYRANT R. ZIEGLER

DET KÖN. NORSKE VIDEENSKABER SÆLSKABES SMÅTÆNDR. 1900. NO. 7

ARKEOLOGISKE UNDERSGELSER

1901

Paa søndre side af halvøen mellem *Eresfjorden* og *Eidsvaagsbugten* — ved enden af *Langfjorden*, som i en udstrækning af ca. 3 mil skiller „Romsdalshalvøen“ og dens selvstændige fjeldkomplekser fra de indre Romsdalsfjeldmasser, ligger gaardene *Bogge*. Paa Eidsvaagsiden af halvøen er nærmeste gaard *Nessets* præstegaard, og forbi disse gaarde er for tiden under oparbejdelse en chaussé, der langs de bratte fjeldsider vil komme til at danne forbindelse for trafik og turistliv mellem Eidsvaag og *Eikisdalens* naturskønne fjeldtrakter. Seet fra *Bogge* fortøner Eikisdalsfjeldene sig som mægtige tinder og stup med enkelte takker øverst, bratte rygsider, slakke, skarpe egger og svagtheldende fjeldflaer indover mod de næsten lodrette nederste afstyrtninger mod dal og fjord.

I hine tider, da indlandsisen endnu hævdede sine mægtige bræmme i de indre fjeldregioner, efterat „Storbræen“ under sin svinding forlængst havde blottet øer og skjær udenfor mod havet, laa Eresfjordens og Eikisdalens bassin som en afløbsrende for jøklernes is- og grusmasser; fjeldsiderne op fra fjorden af ved *Bogge* viser dette tydeligt nok. Den nordøstlige fjordlinje gjør her en bøj, det mægtige tryk stod paa dette sted omtrent bent paa, og glatte *svaberg* viser, med hvilken magt ismasserne og deres skuringsmateriale, grusen, her har maattet presse sig frem under sin vandring udover. Fjeldsiden ned imod fjorden har oprindelig faldt af i flere uregelmæssige terrasser, hvis afhældninger nu paa længere strækninger danner glatte skuringsflader, „svaberg“. Og i et af dem har disse kysters vistnok første *mennesker* ogsaa efterladt sig tause, men talende spor.

Ca. 300 m. østenfor *Yttre Bogges* huse er der i fjeldfladen indridset en gruppe dyrefigurer, der længe har været paaagtet af strandens beboere, og som vistnok kun gaardenes isolerede beliggenhed har hindret en mere udstrakt agtpaagivenhed paa. Højden

over flomaal er 24 m., men øverste terrasse af svaberg ovenfor ligger næsten dobbelt saa højt. Har — hvad der vel er grund til at antage — fjeldsiden paa dette sted ligget *lavere* i forhold til havfladen, maa altsaa *kystlinjen* have sænket sig i samme mon som *landet* steg; men — til *mere* end et snes meter kan ialfald hævnningen ikke have udstrakt sig, siden denne helleristning blev til. Ejendommeligt er det i denne forbindelse, at *myrlaget* i landskabet om den nordenforliggende Eidsvaags bund — efter en kurve, som noget nær synes at svare til helleristningens højde o. h. — differerer paafaldende i dybde ovenfor og nedenfor. Langs hovedvejen over det ca. 8 km. brede eide mellem Eidsvaag og *Eidsøren* ved Sundalsfjorden viser myrbruddene opover indtil omtr. i samme højde som Bogge kun en forholdsvis ringe dybde, medens de længere oppe paa eidet temmelig brat voxer til en dybde af indtil flere meter; dette viser sig ogsaa rundt om i fjordbundens landskab.

Ristningernes hovedfigur er en stor elg med hovedet vendt mod øst.*) Konturlinjernes dybde og bredde er i det væsentlige ens, *bredden* 4.3—5 cm., *dybden* 1—1.5 cm.; deres *tværsnit* skaalformigt med afrundede sidekanter, en form, som i det væsentlige vistnok har eksisteret allerede fra deres oprindelse af, om ogsaa senere *forvittring* kan have bidraget noget til udjevningen. Bjergarten er nemlig saa haard, at vejr og vand neppe kan have afstedkommet den i saa betydelig mon som forholdet viser.

De øvrige figurer er i sine former saa udpræget forskellige fra elgfiguren, at man af den grund fristes til at antage, at de skriver sig fra en anden tid og andre hænder. Om de er *ældre* eller *ynge*, og om de enkelte figurer i de tilsyneladende forskellige *grupper* indbyrdes skriver sig fra samme tid, synes uvist. Etpar enkelte streger ved den figur, der krydser elgfigurens forben, skulde kunne tyde paa yngre dato, men selve stregene er saa utydelige,

*) Højden er (kfr. tegningen) 1.55 m., *kroppens* længde fra bryst til bagpart 1.3 m., fra snude til bagpart 2.0 m., tykkelse paa midtpartiet 0.75 m.; *benenes* højde 0.85 m., afstand under bugen 0.54 m., laarbredde 0.34 m., ved hælledet 0.10 m., ved hovledet 0.07 m.; forbenets bredde oventil 0.21 m., ved knæet 0.10 m.; hovlængderne 0.11 m.; *hovedets* længde 0.53 m., bredde over snuden 0.16 m.; halsens bredde ved hovedet 0.32 m., nærmest kroppen 0.53 m.

at tvivlsmaalet ikke synes at kunne løses herved. Heller ikke er linjerne med hensyn til dybde og bredde og *kanterne* væsentlig forskjellig fra elgfigurens; ved de fleste større og tydelige figurer er tværnittets dimensioner næsten nøiagtig de samme. At disse figurer skal antyde *ren* er vel utvivlsomt, — *muligens hjort*. Den enkelte figur længst tilvenstre minder om renflokkenes „vagtsemle“.

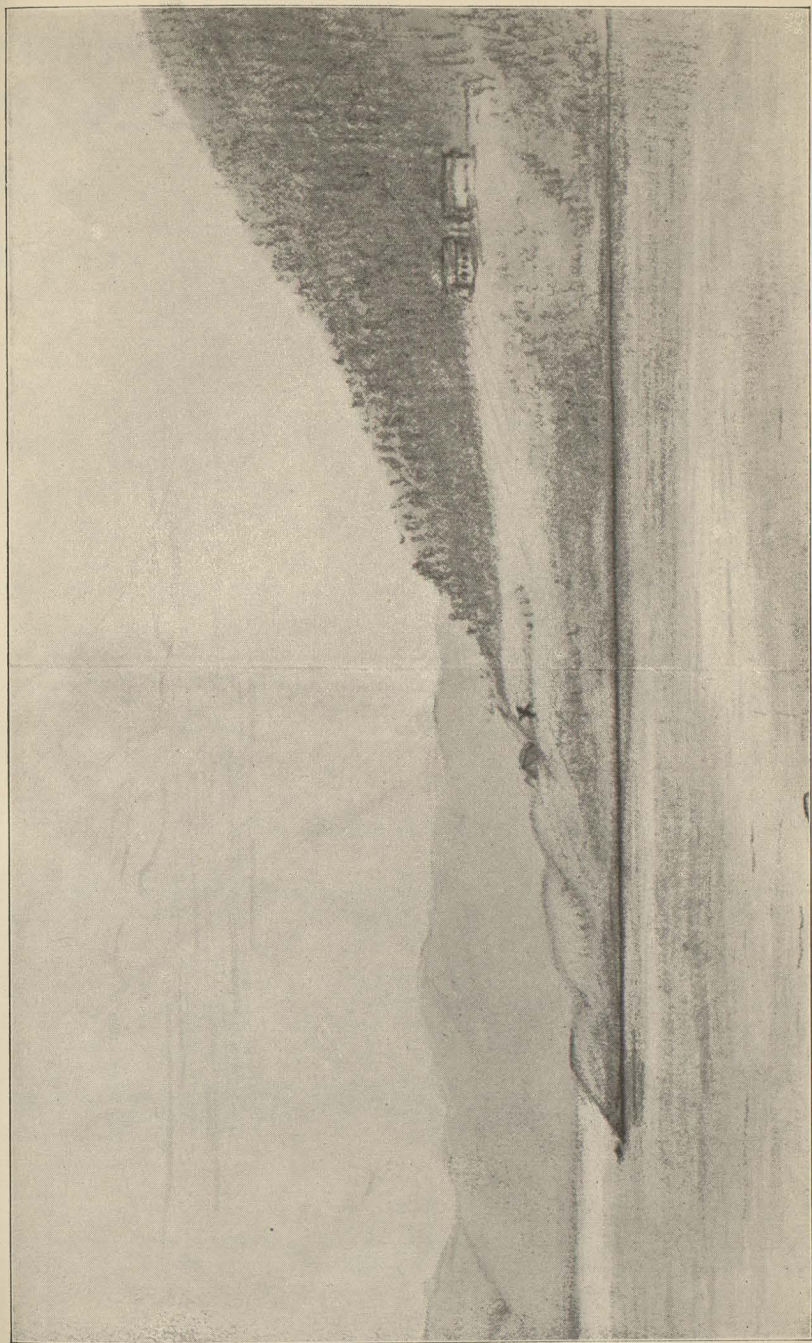
Angaaende linjernes *tilvirkningsmaade* i det haarde graastensberg er det naturligvis vanskeligt at udtale noget bestemt. Efter min formening er de fremkommet ved *gnidning* med en haardere stenart, — hvad deres jevne, i profil halvrunde form og afrundede sidekanter synes at bekræfte —, og *er* dette tilfældet maatte vel muligens rester af det anvendte arbejdsmateriale kunne være at finde nedenfor i de til svaberget stødende jordlag. Nogen undersøgelse i denne henseende tillod tiden mig ikke.

Spørgsmaalet om, i hvilken *hensigt* dette vistnok møjsommelige arbejde har været udført, vil det ligeledes være ønskeligt at yttre nogen formening om. De i sædvanlige helleristninger saa almindeligt forekommende skibsfigurer mangler her ganske. Tanken om nogen bedrift paa sjøen er altsaa ikke søgt gjengivet. Skulde her eller i nærheden have været vejdestedet for en periodisk drivjagt fremover halvøen og figurerne være indristet i en eller anden betydning i forbindelse hermed?

At specielt *stenaldersfolket* har levet og færdes i disse trakter i forholdsvis stor mængde, bevises ved antallet af sten- og flintesager, der fra disse egne til dato er indkommet til samlingerne. At det ikke er meget større, skyldes vistnok væsentlig uvidenhed og ligegyldighed af vedk. findere.

Under et ophold paa Eidsøren fik jeg opspurgt en „flintedolk“, som skulde være funden paa *Toven*, den øverste gaard paa ejdet, men den var i en skolelærers besiddelse og var ikke til at erhverve for samlingen. Dens konturrids vedligger. Derimod var jeg saa heldig at faa indkjøbt en øxe af sten med rundt skafthul, temmelig slidt og forvittret, fundet i myren — ligeledes paa *Toven*.

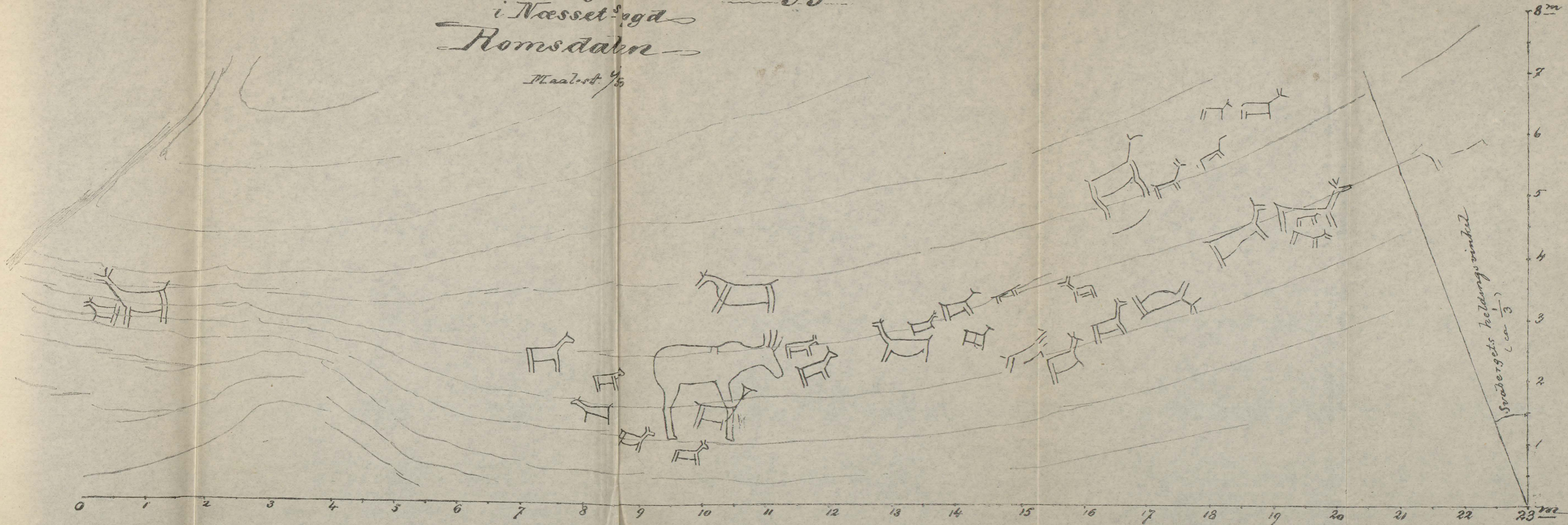
The history of the United States of America is a story of growth and expansion. From a small collection of colonies on the eastern coast, it grew into a vast nation that spanned the continent. The early years were marked by struggle and conflict, as the colonies fought for independence from British rule. The American Revolution was a turning point in the nation's history, leading to the birth of a new republic. The years following the revolution were a time of rapid growth and development. The United States expanded its territory westward, and its economy flourished. The nation's population increased, and its influence grew. The American dream of a better life for all became a reality for many. The United States emerged as a world power, and its values and ideals were spread across the globe. The history of the United States is a testament to the power of the human spirit and the pursuit of a better future.

Bogge seet fra Fjorden.

Helleristruinger ved Bogge
i Næsset-egd
Romsdalen

Maalst. 1/50

Helleristningen
i Karol
Romantiska

Skulptur

1 2 3 4 5 6 7 8

